

Nr 259.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt; given Stockholms slott den 3 maj 1946.

Under återopande av bilagda, i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt.

GUSTAF.

Eije Mossberg.

F ö r s l a g

till

L a g**angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934)
om tjänsteplikt.**

Härigenom förordnas, att lagen den 30 december 1939 om tjänsteplikt¹, vilken enligt lag den 15 juni 1945 (nr 278) gäller till och med den 30 juni 1946, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1947.

---

¹ Senaste lydelse av 6 § se SFS 1943:450 och av 18 § se 1944:541; jfr 1944:630.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 april
1946.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler statsrådet Mossberg fråga om *fortsatt giltighet av lagen om tjänsteplikt* samt anför därvid följande.

Lagen den 30 december 1939 (nr 934; ändr. nr 450/1943 och 541/1944) om tjänsteplikt gäller — sedan dess giltighetstid blivit förlängd, senast genom lag den 15 juni 1945 (nr 278) — till och med den 30 juni 1946.

Lagen om tjänsteplikt är, i likhet med flera andra författningar av beredskapslagstiftnings natur, så uppbyggd, att dess centrala bestämmelser, vilka återfinnas i 2—7 kapitlen av lagen, träda i tillämpning först sedan Kungl. Maj:t särskilt förordnat därom. Sådant förordnande må utfärdas vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden. Under tid då riksdagen är samlad må förordnande utfärdas endast med riksdagens samtycke, i andra fall skall förordnandet godkännas av riksdagen i efterhand inom viss kortare tid. Förordnande, som meddelas enligt lagen, skall enligt övergångsbestämmelserna till densamma ej gälla längre än lagen äger giltighet.

På framställning av Kungl. Maj:t (proposition nr 215 till 1940 års lagtima riksdag) har riksdagen (skrivelse nr 190) givit sitt samtycke till utfärdande av förordnande, att 2—7 kap. lagen om tjänsteplikt skola äga tillämpning. Med stöd av nämnda samtycke har Kungl. Maj:t förordnat om tillämpning av 2, 3 och 7 kap. (kungörelser den 26 april 1940, nr 269, respektive den 29 maj 1942, nr 266, och den 28 juni 1940, nr 636). I fråga om 4, 5 och 6 kap. har något dylikt förordnande ej meddelats.

2 kap., som omfattar 5—7 §§, handlar om arbetsförmedling. Med stöd av bestämmelserna i detta kapitel har genomförts den åtgärd enligt lagen, som haft den största räckvidden, nämligen det alltjämt bestående, provisoriska förställigandet av den offentliga arbetsförmedlingen.

Enligt 3 § skall tjänstepliktlagens tillämpning inom varje län handhas av den myndighet Kungl. Maj:t därtill utser, i lagtexten kallad länsarbets-

styrelsen. I 5 § föreskrives, att i län, i fråga om vilket Kungl. Maj:t därom förordnar, arbetsförmedlingsanstalt, som finnes anordnad enligt lagen den 15 juni 1934 om offentlig arbetsförmedling, skall tillfälligt ställas under ledning av denna styrelse. Denna får då rätt att besluta om anstaltens organisation och verksamhet samt förfoga över dess personal, lokaler och materiel. Kostnaderna för verksamheten bestridas av statsmedel under den tid denna anordning består. För tillämpning av dessa bestämmelser inrättades genom kungörelse den 7 maj 1940 (nr 328) särskilda myndigheter i varje län, kallade länsarbetsnämnder (i Stockholm arbetsnämnd), åt vilka uppdrogs att vara länsarbetsstyrelser i tjänstepliktlagens mening. I kungörelse samma dag (nr 329) om statlig ledning av den offentliga arbetsförmedlingen — sedermera ändrad, senast genom kungörelse den 15 juni 1945 (nr 280) — föreskrev Kungl. Maj:t med tillämpning av 5 och 6 §§ lagen om tjänsteplikt, att samtliga arbetsförmedlingsanstalter skulle stå under ledning av respektive länsarbetsnämnder. Den centrala ledningen av organisationen uppdrogs samtidigt åt arbetsmarknadskommissionen.

3 kap. i lagen om tjänsteplikt, som omfattar 8—11 §§, handlar om arbetsförmedlingstvång och företrädesbestämmelser. Föreskrives arbetsförmedlingstvång är det förbjudet att anställa arbetstagare annorledes än enligt anvisning av offentlig arbetsförmedlingsanstalt eller eljest med dess medgivande. Med företrädesbestämmelser avses föreskrifter, som Kungl. Maj:t äger utfärda därom, att visst behov av arbetskraft skall tillgodoses före annat sådant. I den mån sådan företrädesbestämmelse gäller må, så länge det företrädesberättigade arbetsbehovet icke är fyllt, arbetsförmedlingsanstalt ej lämna anvisning eller medgivande att taga annat arbete åt arbetstagare som är lämpad för det företrädesberättigade arbetet.

Bestämmelserna i 3 kap. ha under åren 1942—45 varit tillämpade i ganska stor utsträckning. Med hänsyn bland annat till faran för en alltför stark övergång av arbetskraft från jordbruks- och skogsarbete till vissa andra arbetsområden utfärdades den 29 maj 1942 kungörelse om arbetsförmedlingstvång för torvhanteringen m. m. (nr 267) samt den 19 juni 1942 kungörelse om arbetsförmedlingstvång för byggnadsverksamhet m. m. (nr 563). I dessa författningar föreskrevs viss prioritet i fråga om arbetssökande för jordbruk och trädgårdsskötsel framför torvhantering samt för jordbruk och skogsbruk framför byggnads- och anläggningsarbete.

Ingen av dessa regleringar äger numera bestånd i denna form. Vad angår byggnads- och anläggningsverksamheten ersattes nyssnämnda kungörelse den 19 juni 1942 till en början av en kungörelse den 11 december 1942 (nr 925) med föreskrifter om arbetsförmedlingstvång för såväl denna verksamhet som torvhanteringen. Genom tillkomsten av lagen den 30 juni 1943 (nr 444) om tillståndstvång för byggnadsarbete — vilken lag, sedan dess giltighetstid förlängts, senast genom lag den 15 juni 1945 (nr 282), i likhet med lagen om tjänsteplikt gäller till och med den 30 juni 1946 — erhöles emel-

lertid en annan laglig grund för reglering av arbetskraftens användning inom byggnads- och anläggningsverksamhet. I den första tillämpningsförfattningen till denna lag, kungörelsen den 29 juli 1943 (nr 640), meddelades fördenskill föreskrift om upphävande av kungörelsen den 11 december 1942 (nr 925).

Kungörelsen den 29 maj 1942 (nr 267) om arbetsförmedlingstvång för torvhanteringen ersattes till en början genom i huvudsak liknande bestämmelser i förenämnda kungörelse den 11 december 1942 (nr 925). Dessa avlöstes i sin tur av en kungörelse den 29 juli 1943 (nr 641) om arbetsförmedlingstvång för torvhantering. Sistnämnda författning upphävdes genom kungörelse den 30 november 1945 (nr 753), varigenom regleringen av arbetskraftsförsörjningen inom torvhanteringen upphörde.

4, 5 och 6 kap. lagen om tjänsteplikt, vilka behandla vissa specialformer av tjänsteplikt, nämligen s. k. tvångsförlängning samt tjänsteplikt för pensionstagare och för ungdom, ha såsom förut nämnts icke någon gång blivit tillämpade.

7 kap., som avhandlar den generella formen av tjänsteplikt, s. k. allmän tjänsteplikt, består av endast en paragraf, 16 §. Denna har tillämpats i två hänseenden. Dels hava under olika perioder av den tid lagen varit giltig läkare, tandläkare, farmaceuter, sjuksköterskor m. fl. kategorier av s. k. medicinalpersonal tagits i anspråk med tjänsteplikt för militära och civila ändamål, på senare tid framförallt för flyktingsverksamheten, dels uttogs med tjänsteplikt större delen av de värnpliktiga, som tillhöra 1943 års klass, till arbete i skogsbruk eller torvhantering.

Uttagningen av 1943 års klass skedde med stöd av kungörelse den 13 november 1942 (nr 878), och arbetet fullgjordes under avverkningssäsongerna 1942—43 och 1943—44. Nämnade författning upphörde enligt kungörelse den 21 januari 1944 (nr 19) att gälla med utgången av januari månad 1944.

Om tjänsteplikt för medicinalpersonal hava närmare bestämmelser meddelats i kungörelse den 28 juni 1940 (nr 637) med flera författningar. För denna personalgrupp tillämpas alltjämt tjänsteplikt i viss utsträckning.

Utöver vad av det sagda framgår innehåller lagen om tjänsteplikt huvudsakligen tillämpningsföreskrifter till de förut omnämnda, centrala bestämmelserna. Av dessa tillämpningsföreskrifter må särskilt omnämnas 40 §, enligt vilken Konungen äger föreskriva skyldighet för arbetsgivare samt för envar, som enligt lagen kan komma att bli tjänstepliktig, att lämna upplysning om förhållanden av betydelse för lagens tillämpning. Denna bestämmelse har i några fall kommit till användning, då för registreringsändamål och statistiskt bruk uppgifter infordrats från industriföretag m. fl. I fråga om tjänstepliktiga har med stöd därav utfärdats bland annat vissa alltjämt gällande bestämmelser i den förut nämnda kungörelsen den 28 juni 1940 (nr 637) med särskilda bestämmelser om tjänsteplikt för medicinalpersonal.

Däri föreskrives, att medicinalstyrelsen skall i viss omfattning verkställa registrering av medicinalpersonal samt att denna personal har att enligt föreskrift av styrelsen lämna för registreringen erforderliga uppgifter om bostadsadress, utbildning, yrkes- och anställningsförhållanden samt arbetsföretagare inom industri och hantverk sysselsatt arbetskraft m. m., enligt vilken det åligger företagare inom industri och hantverk att enligt närmare föreskrifter av arbetsmarknadskommissionen lämna uppgifter angående storleken och sammansättningen av företagets arbetskraft och rörande dess huvudsakliga verksamhetsområde.

Samtidigt med lagen om tjänsteplikt utfärdades *lagen den 30 december 1939 (nr 935) om utvidgad tillämpning i vissa fall av lagen den 28 maj 1920 (nr 245) om medling i arbetstvister*, vari meddelas vissa kompletterande bestämmelser till sistnämnda lag, avseende medling i arbetstvister under tid, då 4 eller 7 kap. lagen om tjänsteplikt är i tillämpning. Även denna lag gäller, sedan dess giltighetstid blivit förlängd — senast genom lag den 15 juni 1945 (nr 279) — till och med den 30 juni 1946.

I skrivelse den 28 februari 1946 har *statens arbetsmarknadskommission* upptagit till behandling frågan om fortsatt giltighet av lagen om tjänsteplikt och lagen om utvidgad tillämpning i vissa fall av lagen om medling i arbetstvister.

Beträffande 2 kap. lagen om tjänsteplikt och det med stöd därav genomförda, provisoriska förstatligandet av den offentliga arbetsförmedlingen, har kommissionen i skrivelsen framhållit, att arbetsförmedlingsorganisationen under den statliga ledningen betydligt utvidgats och förändrats. Verksamheten hade utsträckts till nya specialområden, och helt nya arbetsuppgifter hade upptagits. Kontor och avdelningar hade nyinrättats, personalen utökats och omflyttats, även i stor utsträckning mellan olika anstalter. Vidare hade genomförts nya, för hela landet enhetliga avlöningsbestämmelser. Med hänsyn härtill kunde ett återförande av anstalterna till kommunal regim icke äga rum utan en närmare utredning av de konsekvenser, som detta skulle medföra. Frågan, huruvida ett sådant återförande överhuvud borde äga rum och i så fall hur därmed förbundna organisatoriska och ekonomiska problem borde lösas, behandlades för närvarande av sakkunniga, åt vilka Kungl. Maj:t uppdragit bland annat att utreda arbetsförmedlingens framtida organisation. Kommissionen betraktade det som självfallet, att någon väsentlig rubbning av den nu bestående ordningen icke skedde förrän statmakterna tagit ställning till de sakkunnigas kommande förslag i detta avseende, vilket icke kunde väntas ännu på någon tid. På grund härav vore det nödvändigt, att de bestämmelser i lagen om tjänsteplikt, på vilka den

nu bestående, provisoriska ordningen byggde, erhöle fortsatt giltighet tills vidare eller att en lagstiftning av motsvarande innehåll tillskapades.

I frågan, huruvida i övrigt något aktuellt behov förelåge att tillämpa lagen om tjänsteplikt, har kommissionen beträffande 3 kap. uttalat, att så länge den lagliga regleringen av byggnadsverksamheten bestode, någon ny föreskrift om arbetsförmedlingstvång för denna verksamhet icke vore av behovet påkallad. Behov av att på nytt införa sådant tvång för torvhanteringen förelåge ej heller, såvitt läget nu kunde överblickas. Beträffande bestämmelserna i 7 kap. om allmän tjänsteplikt har kommissionen endast hänvisat till att sådan numera tillämpades för medicinalpersonal och icke gjort något eget uttalande i fråga om behovet därav framdeles.

Kommissionen har även berört 40 § och frågan om denna bestämmelse alltjämt skulle behöva vara i kraft som underlag för det planläggningsarbete i fråga om arbetskraftsförsörjningen i krig, som bedrivs hos kommissionen och andra myndigheter. Enligt kommissionens mening vore det icke erforderligt att detta lagrum behölles i tillämpning. Även utan stöd av detta stadgande syntes Kungl. Maj:t kunna ålägga enskilda uppgiftsskyldighet för statistiska och liknande ändamål. I fråga om mera omfattande uppgifter torde förekomma, att frågan underställdes riksdagens prövning. I dessa former syntes framdeles uppkommande frågor av detta slag kunna handläggas.

I kommissionens skrivelse har även till diskussion upptagits frågan, huruvida lagen om tjänsteplikt möjligen som en beredskapsåtgärd alltjämt borde formellt vara gällande, ehuru icke tillämplig för närvarande. För planläggningen av de åtgärder i fråga om arbetskraftsförsörjningen, som beräknades bli erforderliga vid en omfattande mobilisering och omställning till krigshushållning krävdes icke, att lagen vore i aktuell tillämpning; däremot byggde planläggningen på tjänsteplikt såtillvida, att det i planerna förutsattes, att vid den tidpunkt, då extraordinära åtgärder för arbetskraftsförsörjningen behövde vidtagas, en lagstiftning om tjänsteplikt vore gällande och möjlig att omedelbart tillämpa. Kommissionen har dock icke tagit ställning till detta spörsmål, bland annat av det skälet att frågan gällde flera lagar, ej endast lagen om tjänsteplikt.

Under åberopande av vad sålunda anförts har kommissionen i frågan om tjänstepliktslagens fortsatta giltighet sammanfattningsvis anført att under förutsättning att tjänsteplikt för medicinalpersonal icke erfordrades efter den 30 juni 1946, lagens tillämpning därefter vore aktuell endast såvitt anginge bestämmelserna om arbetsförmedling i 5 och 6 §§. Frågan gällde därvid, om det låte sig göra att behålla i aktuell tillämpning endast dessa paragrafer — och eventuellt ytterligare några därtill anknyttande, såsom 3 och 48 §§ — medan lagen i övrigt antingen icke bibehölles alls eller förbleve gällande endast som en »latent» beredskapslagstiftning. Om detta icke ansåges möjligt eller lämpligt, återstode endast att tillskapa en särskild lag som grund för det fortsatta provisoriet i fråga om arbetsförmedlingen.

Kommissionen har vidare erinrat om att förordnande om tjänstepliktslagens tillämpning finge meddelas »vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden». Det förefölle kommissionen mycket tveksamt, om man i fortsättningen kunde begagna detta fullmaktsstadgande för att hålla 5 och 6 §§ i tillämpning. De omständigheter, som i dagens läge motiverade ett bibehållande av provisoriet i fråga om arbetsförmedlingen, vore endast indirekt »föranledda av krig». Vad saken gällde vore att en administrativ anordning, som under kriget nödvändiggjordes av då rådande förhållanden, nu borde bibehållas tills vidare av det skälet, att ett förslag om att låta anordningen bestå även under fred vore under utredning. Möjligen kunde dock denna förlängning av provisoriet betraktas som ett led i avvecklingen av en av kriget föranledd ordning och såtillvida falla under fullmaktsstadgandet. Om återigen 5 och 6 §§ skulle frigöras från sambandet med 1 § och göras omedelbart tillämpliga, innebure detta, formellt sett, icke en ren förlängning av dem utan reellt detsamma som införande av en ny lagstiftning av motsvarande innehåll.

Kommissionen har därefter lämnat en översikt av de olika möjligheter, som lagtekniskt erbjöde sig att lösa den föreliggande frågan, men förklarat sig icke vilja bestämt förorda något av dessa alternativ. Ett inom kommissionen upprättat utkast till eventuell särskild lag om statlig ledning av den offentliga arbetsförmedlingen har vidfogats kommissionens skrivelse.

Över arbetsmarknadskommissionens skrivelse har yttrande avgivits av *medicinalstyrelsen*, som därvid anfört följande.

Även efter den 30 juni 1946 har man att räkna med att här i landet bereda sjukhusvård åt utlänningar (flyktingar). Denna vård torde komma att då uteslutande avse tuberkulösa fall och kräva till en början omkring 900 vårdplatser. Ehuru *medicinalstyrelsen* är medveten om att utan tillgång av tjänsteplikt svårigheter komma att möta för tillgodoseende av det behov av medicinalpersonal, som erfordras såväl för denna vårds bedrivande som för sjukvården inom utlänningslägren, anser sig styrelsen med hänsyn till att medicinalpersonalen nu under en lång följd av år hårt tyngts av tjänsteplikt ej böra påyrka fortsatt giltighet av tjänstepliktslagen efter den 30 juni 1946. Svårigheterna får man söka bemästra. Sålunda böra bland annat dels antalet för utlänningar nu etablerade fristående sjukvårdsanstalter (beredskapssjukhus och provisoriska tuberkulossjukhus) kunna nedskäras genom sjukvårdens koncentrerande till ett mindre antal dylika anstalter, som ha möjlighet att öka vårdkapaciteten, dels överflyttningar av patienter i viss utsträckning kunna ske till i normal drift varande tuberkulossjukvårdsinrättningar.

Medicinalstyrelsen har vidare erinrat, att den skyldighet, som gäller för medicinalpersonal att till styrelsen lämna uppgifter av betydelse för tjänstepliktens tillämpning, är grundad på 40 § lagen om tjänsteplikt. För den fortsatta registreringen av personalen och planläggningen i fortsättningen av personalens placering i händelse av krig eller krigsfara vore det enligt sty-

relsens mening oundgängligen nödvändigt att denna uppgiftsskyldighet kvarstode. Styrelsen förutsatte att Kungl. Maj:t i administrativ väg kunde och komme att utfärda erforderliga bestämmelser härutinnan.

Lagen om tjänsteplikt har, sedan 1940 års riksdag bemyndigat Kungl. *Föredraganden.* Maj:t att förordna om tillämpning av 2—7 kap. däri, successivt förlängts och gäller för närvarande till och med den 30 juni 1946. Med stöd av riksdagens nämnda bemyndigande har Kungl. Maj:t förordnat om tillämpning av 2, 3 och 7 kap. i lagen, medan däremot 4—6 kap. aldrig trätt i tillämpning. Såvitt angår 3 kap. består numera icke någon på lagen grundad reglering, och något aktuellt behov att ånyo använda de i nämnda kapitel meddelade föreskrifterna om arbetsförmedlingstvång och företrädesbestämmelser synes icke föreligga. Jag erinrar därvid om att den bestående regleringen av arbetsmarknaden såvitt angår byggnads- och anläggningsarbeten numera icke grundas på tjänstepliktslagen utan på särskild lagstiftning. Frågan om denna lagstiftnings fortsatta giltighet efter den 30 juni 1946 torde komma att senare i dag anmälas av statsrådet Ericsson. Beträffande 7 kap. tjänstepliktslagen gälla bestämmelserna däri för närvarande allenast för medicinalpersonal. Medicinalstyrelsen har rörande behovet av dylika bestämmelser för tiden efter den 30 juni 1946 upplyst, att det visserligen komme att möta svårigheter att utan tjänsteplikt tillgodose behovet av medicinalpersonal för sjukhusvård åt flyktingar och för sjukvård inom utlänningslägren, men att styrelsen likväl, med hänsyn till att medicinalpersonalen under en lång följd av år hårt tyngts av tjänsteplikt, ej ville påyrka tillämpning av tjänstepliktslagen efter den 30 juni 1946.

Med hänsyn till det anförda torde något fortsatt behov av tjänstepliktslagen för tiden efter den 30 juni 1946 icke kunna anses föreligga såvitt angår lagens 3—7 kap. Beträffande 2 kap. är förhållandet ett annat. Med stöd därav har den av landsting och vissa städer bedrivna offentliga arbetsförmedlingen provisoriskt övertagits av staten och drives nu under ledning av statliga organ. Under detta provisorium, som bestått sedan år 1940, har verksamheten undergått så stora förändringar, att det icke låter sig göra att utan vidare återföra densamma till kommunal regim. Frågan om den offentliga arbetsförmedlingens framtida organisation är under utredning av särskilda sakkunniga, och i avvaktan på resultatet av denna utredning bör det provisoriska förstatligandet av arbetsförmedlingsorganisationen självfallet bestå tills vidare. Härför erfordras emellertid antingen att 2 kap. tjänstepliktslagen bibehålles i tillämpning eller ock att en särskild lag av motsvarande innehåll tillskapas. Något formellt hinder att tillgripa förstnämnda utväg torde icke föreligga, när i här förevarande avseende alltjämt måste anses råda utomordentliga, av krig föranledda förhållanden.

Det är min förhoppning, att de sakkunniga angående arbetsförmedlingens organisation skola hinna slutföra sitt arbete i så god tid, att förslag i ämnet

kan föreläggas nästa års riksdag. Vid sådant förhållande synes mig anledning saknas att, på sätt arbetsmarknadskommissionen ifrågasatt, tillskapa en särskild lagstiftning för att såsom ett provisorium ersätta bestämmelserna i 2 kap. tjänstepliktslagen. Jag vill i stället förorda att tjänstepliktslagen förlänges på ännu ett år. Då emellertid detta, såsom av det sagda framgår, erfordras endast för att kunna bibehålla det provisoriska förstatligandet av arbetsförmedlingen, är det min avsikt att, med verkan senast från den 1 juli 1946, föreslå upphävande såväl av kungörelsen den 29 maj 1942 (nr 266) genom vilken 3 kap. tjänstepliktslagen satts i tillämpning, som av kungörelsen den 28 juni 1940 (nr 636), varigenom 7 kap. samma lag satts i tillämpning.

På grund av vad jag i det föregående anfört saknar jag anledning föreslå att lagen om utvidgad tillämpning i vissa fall av lagen om medling i arbetstvister, vars giltighetstid utlöper den 30 juni 1946, erhåller fortsatt giltighet för tiden därefter.

I detta sammanhang torde jämväl böra omnämnas, att lagen den 14 juni 1940 (nr 484) om undantag från gällande bestämmelser rörande arbetstidens reglering upphör att gälla med utgången av juni månad 1946. Med stöd av nämnda lag har under krigsåren meddelats åtskilliga dispenser från bestämmelserna i lagen om arbetarskydd m. fl. författningar. Antalet dylika dispenser har emellertid under det sista året successivt nedbragts och för närvarande gälla endast 8 sådana, i allmänhet avseende produktion av byggnadsmaterial inom järnindustrin. Anledning synes mig icke föreligga att föreslå förlängning av denna dispenslagstiftning.

Föredraganden hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över ett inom socialdepartementet upprättat förslag till *lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt*, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:
Bengt Söderqvist.

---

¹ Denna bilaga, som är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 3 maj
1946.*

N ä r v a r a n d e:

regeringsrådet KELLBERG,
justitieråden GULDBERG,
EKBERG,
SANTESSON.

Enligt lagrådet den 2 maj 1946 tillhandakommet utdrag av protokoll över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 26 april 1946, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av t. f. chefen för rättsavdelningen i socialdepartementet revisionssekreteraren L. G. Ohlsson.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Bertil Crona.

---

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 maj
1946.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT,
MYRDAL, ZETTERBERG, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler statsrådet Mossberg lagrådets denna dag avgivna utlåtande över det till lagrådet den 26 april 1946 remitterade förslaget till *lag angående fortsatt giltighet av lagen den 30 december 1939 (nr 934) om tjänsteplikt* samt hemställer, att förslaget, vilket av lagrådet lämnats utan erinran, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Nils Hedfors.
